

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Yhteistyön ja osallisuuden voima [Erilaisten yhteistyömuotojen ja toimintatapojen ja yhteiskehittämisen alustojen syntymisen edistäminen on kannatettava tavoite. Uusia innovaatioita ja uusia ratkaisuja syntyy muillakin toimialoilla monesti juuri rajapinnoissa, kuten teknologioiden ja palvelujen kehittämisessä. Suomessa on otettu laajasti kulttuurin ja taiteen käyttöön kaupunkien ja kuntien historiaan liittyvää rakennuskantaa, monesti vanhoja tai vastaavia tehtaita, ja kunnostetuissa rakennusperintökohteissa toimiminen tarjoaa kulttuuritoimijoille inspiroivan ympäristön. Tilakustannukset ovat kuitenkin erityisesti vapaan kentän toimijoille suuri rasite, se tulisi ottaa huomioon rahoituksessa. Kajaanissa on otettu vapaan kentän esittävän taiteen toimijoiden

käyttöön entisen Kajaanin OKL:n kampuksen klassiseen päärakennukseen tehdyt kaupunginteatterin väistötilat, jotka vapautuivat, kun teatteri palasi kunnostettuihin entisiin tiloihinsa. Ratkaisun mahdollistaa Kajaanin kaupungin mittava kolmivuotinen Seminaarin Taidekampus hanke. Paitsi toimitiloja niin hanke mahdollistaa vapaan kentän toimijoiden sujuvan yhteistyön ja uusien mielenkiintoisten ja vaikuttavien taideinnovaatioiden synnyttämisen. Eräänä osana hanketta odotetaan syntyvän myös uusia kulttuurimatkailun tuotteita. Kajaanin ammattikorkeakoulun synnyttämä Kajaanin vahva peliala tarjoaa aivan uusia näkymiä fyysisen ja digitaalisen esittämisen yhdistämiseen, kuten kaupunginteatterissa on jo tehty.

KULTTUURIN KUKOISTAVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ: Kulttuurin alueellisen vaikuttavuuden yksi konkreettinen osa on alueteatteritoiminta. Alueteatterimaakuntien maakuntajohtajat Lapista, Pohjois-Pohjanmaalta, Kainuusta ja Pohjois-Karjalasta ilmaisivat kannanotossaan syvän huolensa valtiovarainministeriön budjettiesitykseen sisältyvistä kulttuurin rahoitusleikkauksista. Mikäli alueteatteritoiminta supistuu, reilusti yli puolen Suomen alueella jäädään ilman kotimaista ammattiteatteria. Tämä uhkaa kulttuurin perusoikeuksien tasa-arvoista saatavuutta, maakuntajohtajat totesivat. Kajaanin kaupunki Kainuun alueteatterin ylläpitäjänä tukee maakuntajohtajien näkemystä. Hallituksen 5.9. budjettiriihessä tekemä päätös puolittaa kulttuuriin, nuorisotyöhön ja liikuntaan kohdistuvat säästöt suhteessa VM:n esitykseen on tervetullut, samoin linjaus, että säästöt kohdennetaan tavalla, jolla vaikutus taiteen ja kulttuurin tekemiseen on mahdollisimman pieni. Silti on oltava huolissaan mitä vaikutuksia tulevat ratkaisut aiheuttavat sekä kulttuurilaitoksille että vapaalle kentälle. Valtiontalouden säästöt aiheuttavat kulttuurin rahoituksen kiristymisen. Siksi on erittäin tarpeellista, että uusia rahoituskanavia ja rahoitusmalleja etsitään, ja että valtion kulttuurihallinto ottaa aktiivisen roolin uusien ratkaisujen löytäjänä. Yhteisrahoitusmallit julkisen ja yksityisen sektorin välillä ovat erittäin toivottavia, mutta siihen tarvitaan yrityksiä kannustavia elementtejä, joista lahjoitusten verovähennys voi olla yksi. Yhteisrahoitusmallit myös valtion ja kuntien välillä voivat tarjota uusia ratkaisuja vapaan kentän rahoitukseen. OKM:n hallinnonalan korkeakoulutason hankkeiden ja koulutusavausten rahoitukseen on usein kuulunut rahoituksen kolmikantamalli OKM-yliopisto-kunnat. Sitran roolin vahvistaminen ja Business Finlandin tulo voimakkaammin luovien alojen rahoitukseen sekä yrityskehittämiseen ovat tervetulleita toimenpiteitä. Budjettiriihessä 3.9. hallitus jo päättikin, että osana tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitusta luoville aloille osoitetaan yhteensä 9 miljoonan euron uusi rahoitusinstrumentti Business Finlandin myöntövaltuuteen T&K-toiminnan lisäämiseen ja kasvun vahvistamiseen, ja että rahoitus on kaikkien alan toimijoiden haettavissa. Eri rahoitusten soveltaminen pieniin ja alkuvaiheen yrityksiin on toimiva tapa rohkaista luovan alan osaajia aloittamaan yritystoiminnan. Keski-suurien kaupunkien elinvoimapolitiikkaa tukee hyvin tavoite tukea rakenteilla ja hallinnollisilla resursseilla alan ammattilaisuutta muuallakin kuin suurissa kaupungeissa. Kajaanissa kuten monissa muissa kaupungeissa kulttuuripalvelutkin joutuvat tekemään säästöjä kuntatalouden sopeuttamiseksi. Myös vapaan kentän kulttuurin toimijoille sekä valtion että kuntien rahoitusleikkaukset aiheuttavat paineita. Kajaanissa on silti kyetty suuntaamaan iso elinkeinopoliittinen rahoitus uuteen Seminaarin Taidekampuskseen osana kaupunkistrategian ja elinvoimaohjelman toteuttamista. Sen taustalla on myös se tärkeä tekijä, että pitkän historian omaava vapaan kentän Generaattori-toiminta on luonut kaupunkiin yli kahdenkymmenen esittävän taiteen ammattilaisen yhteisön, joka on oppinut toimimaan ammattimaisesti ja osin myös yritysmuotoisesti. Tavoite pienten ja alkuvaiheen yritysten tukemisesta soveltuu hyvin Kajaanin kokoiseen kaupunkiin, jonka yrityskanta on voittopuolisesti pientä. Siksi myös kaupungissa tarjolla olevat yrityspalvelut omaavat hyvän osaamisen pienten ja aloittavien yritysten neuvonnassa ja tukemisessa.

LISÄÄ LUOVUUTTA: KULTTUURI YHTEISKUNNALLISENA JA TALOUDELLISENA MUUTOSVOIMANA: Kulttuurin tunnistaminen osaksi elinkeinoja ja sen työllistävän vaikutuksen nostaminen esille on selonteon tilannekuvan toinen erittäin hyvä havainto, samoin kulttuurimatkailun näkeminen osana matkailuelinkeinoja. Kajaanissa

kulttuurialan työllistäjiä ovat kulttuurilaitokset kaupunginteatteri/alueteatteri, Kaukametsän kulttuuri- ja kongressikeskus, Musiikkiopisto ja museot sekä laaja vapaan kentän esittävän taiteen toimijoiden joukko. Kaupunki on käynnistänyt osana Kainuun Arctic Lakeland kansainvälisen matkailun kehityskokonaisuutta oman monivuotisen Kulttuurista vetovoimaa ja pitovoimaa Kajaanin ja Oulujärven matkailuun hankkeen, jonka tavoitteena on lisätä kulttuurimatkailua ja sen tuotteita.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Kajaanin kaupunkistrategiassa kaupungin laajan kulttuurin merkitys on nostettu lumovoiman tekijäksi, ja kaupungin elinvoimaohjelmassa on asetettu tavoitteeksi taiteen vapaan kentän uusien mahdollisuuksien kartoittaminen ja tukeminen. Sen konkretisoimiseksi kaupunki ja vapaan kentän esittävän taiteen toimijat ovat käynnistäneet mittavan Taidekampus hankkeen. Kaupungin kansainvälisissä palveluissa puolestaan edistetään sekä ulkomaalaisten tutustumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja kulttuuriin että nostetaan esille tulijoiden omaa kulttuuriperintöä kaupunkilaisille.

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen taide- ja kulttuurikasvatuksen lisäksi taiteen perusopetus on olennainen osa kulttuurikasvatusta. Sen saavutettavuuden ja jatkuvuuden varmistaminen on erittäin tärkeää keski- ja alkuopetukselle, vaikka lapsimäärät tulevat lähes kaikkialla putoamaan. Toimenpidetavoite sen osalta on oikea. Nykytilan kuvauksessa tuodaan esille kulttuurialan eräs erityisominaisuus. Päätyössään kulttuuriammateissa työskentelevistä 25 % on yrittäjiä, kun muissa ammateissa osuus on 13 %. Ero on merkittävä, ja kertoo siitä, että taiteen ammattilaisten kenttä toimii laajasti yrittäjämäisesti ja yrittäjinä. Tavoite että opinnoissa annetaan valmiudet yrittäjyyteen, on kulttuurialan osalta erittäin perusteltu.

Kajaanissa järjestetään taiteen perusopetusta kuvataiteessa, tanssitaiteessa ja musiikissa. Esittävän taiteen Taidekampuksen syntyessä kaupunki on asettanut tavoitteeksi käynnistää myös esittävän taiteen perusopetuksen, jonka opetus voisi osaltaan tukeutua Taidekampuksen toimijoihin ja kaupunginteatteriin. Tämä voidaan toteuttaa kaupungin taiteen perusopetuksen nykyisten resurssien puitteissa.

Osana Taidekampus Humanistinen ammattikorkeakoulu HUMAK on selvittänyt aluekehitysrahoituksen ja kaupungin rahoituksen tuella mahdollisuutta aloittaa Kajaanissa yhteistyössä Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa kulttuurituotannon koulutuksen. Mikäli koulutus alkaa, on se erittäin hyvin osuva kaupungin esittävän taiteen vapaan kentän toimijoiden ammattimaiseen kulttuurituottamisen osaamiseen ja tuo siihen merkittävän lisäarvon. Kaupunki on valmis osaltaan tukemaan koulutuksen käynnistämistä ja sen jälkeen opiskelijoiden koulutuspolkuja kulttuurituotannon ammattilaisiksi.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

-

Hämäläinen Risto

Kajaanin kaupunki - Kajaanin kaupunginhallitus 8.10.2024 § 184